

Sygn. akt VIII Cz 201/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SO Katarzyna Borowy (spr.)

Sędziowie: SO Hanna Matuszewska, SO. Jadwiga Siedlaczek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 kwietnia 2013 r.

sprawy z wniosku wierzyciela (...) **BANK (...) S.A. w W.**

przeciwko dłużnikowi B. S.

o świadczenie pieniężne

na skutek zażalenia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie

od postanowienia Sądu Rejonowego w Chełmnie

z dnia 7 marca 2013 r.

sygn. akt I Co 1292/12

p o s t a n a w i a : oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 marca 2013 r. Sad Rejonowy w Chełmnie uwzględnił skargę dłużnika na czynność komornika – postanowienie z dnia 15 listopada 2012 r. w ten sposób, że

I. Uwzględnił skargę i zmienił postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie Marcina Roberta Gajdy z dnia 15 listopada 2012 r. w zaskarżonej części w ten sposób , że opłatę stosunkową określoną na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji ustalił na kwotę 331,19 zł oraz ustalił, że koszty razem wyniosły 811,18 zł;

II. Oddalił wniosek dłużnika o zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania przedmiotowej skargi.

III. Odstąpił od obciążenia wierzyciela kosztami postępowania skargowego.

Sąd I instancji wskazał przy tym, że dłużnik B. S. złożył w dniu 26 listopada 2012 r. skargę na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie Marcina Gajdy w sprawie Km 601 /11 w przedmiocie ustalenia kosztów egzekucji. Dłużnik wniósł:

- o uchylenie postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie Marcina Roberta Gajdy w sprawie KM 609/11 z dnia 15.11.2012 r. w przedmiocie ustalenia kosztów egzekucji: opłaty stosunkowej z art. 49.2, od kwot wpłaconych przez dłużnika bezpośrednio wierzycielowi.
- o zmianę wysokości opłaty stosunkowej od świadczenia, które pozostało do wyegzekwowania, w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela, na poziomie 5%, zgodnie z art. 49.2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.
- o zawieszenie postanowienia o ustaleniu kosztów postępowania do czasu rozstrzygnięcia przez sąd skargi.
- o zasądzenie od komornika na rzecz dłużnika kosztów postępowania według norm przepisanych

W uzasadnieniu skargi dłużnik wskazał, że odebrane przez niego w dniu 19.11.2012 r. postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie Marcina Roberta Gajdy z dnia 15.11.2012 r. w przedmiocie ustalenia kosztów egzekucji: opłaty stosunkowej z art. 49.2, od kwot wpłaconych przez dłużnika bezpośrednio wierzycielowi, w sprawie Km 609/11 błędnie wylicza wysokość kosztów opłaty stosunkowej z art. 49.2, która została określona w wysokości 15% i wyniosła 988,82 zł. Świadczenie to nie zostało przez komornika wyegzekwowane, lecz zostało wpłacone bezpośrednio wierzycielowi. W dniu 30.10.2012r. dłużnik spłacił całość zadłużenia bezpośrednio do rąk wierzyciela, na co w załączeniu przedstawił dowód wpłaty. Została przez niego wpłacona kwota 7247,77 zł, na którą się składają koszty przedstawione w wyciągu bankowym nr (...) z dnia 01.11.2012r, który także przedłożył w załączeniu: spłata kredytu - 4289,62 zł, spłata odsetek - 1776,79 zł, inne rachunki: prowizje i opłaty, ubezpieczenie – 984,02 zł. Na wniosek wierzyciela postępowanie zostało umorzone. Komornik Sądowy Marcin Robert Gajda w postanowieniu nie podał podstawy obliczenia opłaty stosunkowej z art. 49.2., według której komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. W tym przypadku jest to kwota kredytu i odsetek, która wynosi 6066,41 zł. Od tej kwoty powinna zostać pobrana opłata stosunkowa 5%, która wynosi 303,32 zł. Jednak komornik nie podał podstawy obliczenia opłaty stosunkowej i wyliczył opłatę stosunkową w wysokości 15%, co stanowi 988,82 zł. Jest to niezgodne z art. 49.2 zdanie pierwsze „W sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 823 Kodeksu postępowania cywilnego komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego.

W odpowiedzi i w uzasadnieniu dokonanej czynności sporządzonym na podstawie art.767 § 4 kpc, z dnia 06 grudnia 2012 r., Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie Marcin Robert Gajda stwierdził, iż skarga nie zasługuje na uwzględnienie. Komornik wskazał, że postępowanie egzekucyjne w niniejszej sprawie prowadzone było zgodnie z wnioskami wierzyciela, na podstawie tytułu wykonawczego, który stanowi bankowy tytuł egzekucyjny (...) Bank (...) S.A. z dnia 19.12.2010 r., sygnatura akt (...), zaopatrzony w klauzulę wykonalności z dnia 07.01.2011 r. Pismem z dnia 12.11.2012r. wierzyciel wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego albowiem dłużnik uregulował w całości istniejące zadłużenie wobec wierzyciela. Komornik wskazał, że kierując się treścią wniosku wierzyciela postanowieniem z dnia 15.11.2012 r. umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art.825 pkt 1 kpc, a koszty egzekucyjne ustalił na kwotę 1 468,81 zł, gdzie kwota 988,82zł stanowi opłatę egzekucyjną stanowiącą 15% dochodzonej należności. W niniejszej sprawie nie została naliczona opłata stosunkowa w wysokości 5% bowiem dłużnik uregulował całość egzekwowanego świadczenia, tym samym nie istniała już kwota pozostała do wyegzekwowania, od której można byłoby naliczyć 5% opłatę stosunkową. Opłata w wysokości 5% jest pobierana tylko od tej części świadczenia, której wierzyciel nie otrzymał i z której dochodzenia od dłużnika w danym postępowaniu egzekucyjnym zrezygnował, składając wniosek o umorzenie. Dłużnik natomiast uregulował całą należność do rąk wierzyciela, zaś sam sposób zapłaty (do rąk komornika czy wierzyciela) nie ma znaczenia.

Na zobowiązanie Sądu Komornik w piśmie z dnia 31.12.2013 r, wskazał, że w sprawie Km 609/11 na dzień 30.10.2012 r. wysokość świadczenia pozostałego do wyegzekwowania na rzecz wierzyciela na dzień 30.10.2012 r. wynosiła 6623,75 zł. Z dołączonego zestawienia wynika, że kwota ta była kwotą pozostałej do zapłaty należności głównej.

Pełnomocnik wierzyciela w piśmie z dnia 07.01.2013 r. , złożonym 14.01.2013 r. , stanowiącym odpowiedź na wezwanie Sądu z dnia 27 grudnia 2012 r. poinformował, iż należność egzekwowana w postępowaniu egzekucyjnym prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie pod sygn. akt Km 609 /II wynikała z niespłaconej umowy nr (...) o kredyt na zakup środka transportu na potrzeby własne, zawartej w dniu 9 września 2008 r. pomiędzy Wierzycielem, a B. S.. Powyższe zadłużenie zostało stwierdzone tytułem wykonawczym tj. Bankowym Tytułem Egzekucyjnym nr (...) wystawionym w dniu 19 grudnia 2010 r., zaopatrzonym w klauzulę wykonalności z dnia 7 stycznia 2011 r. , na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Chełmnie z dnia 7 stycznia 2011 r. o nadaniu klauzuli wykonalności Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu nr (...) z dnia 19 grudnia 2010 r. Dnia 3 lutego 2011 r. pełnomocnik Wierzyciela(...)BANK (...) S.A. wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie Marcina Roberta Gajdy z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi B. S. oraz wyegzekwowanie następujących kwot:

- kwoty 7176,87 zł tytułem niezapłaconej należności głównej,
- kwoty 1476,79 zł tytułem odsetek umownych,
- kwoty 144,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania,
- kosztów zastępstwa prawnego o przyznanie, których pełnomocnik wierzyciela wystąpił do organu egzekucyjnego na podstawie norm przepisanych.

Na dzień 30 października 2012 r. do wyegzekwowania pozostawała następująca kwota na rzecz wierzyciela:

- kwota 5918,52 zł tytułem niezapłaconej należności głównej,
- kwota 147,59 zł tytułem odsetek umownych,
- kwota 144,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania,
- kwota 113,34 zł tytułem poniesionych przez wierzyciela kosztów postępowania egzekucyjnego,
- kwota 300,00 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym przyznanych postanowieniem z dnia 16 lutego 2011 r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie Marcina Roberta Gajdę.

W dniu 30 października 2012 r. dłużnik dokonał na rachunek bankowy wierzyciela wpłaty kwoty 7247,77 zł. Powyższa wpłata została zaliczona na poczet spłaty :

- kwoty 5918,52 zł tytułem niezapłaconej należności głównej,
- kwoty 147,59 zł tytułem odsetek umownych,
- kwoty 144,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania,
- kwoty 113,34 zł tytułem poniesionych przez wierzyciela
- kosztów postępowania egzekucyjnego,
- kwoty 300,00 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym przyznanych postanowieniem z dnia 16 lutego 2011 r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie Marcina Roberta Gajdę.

Wobec spłaty należności stwierdzonych w/w tytułem wykonawczym pełnomocnik wierzyciela w dniu 31 października 2012 r. wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie Marcina Roberta Gajdy z wnioskiem

o doręczenie postanowienia o zakończeniu postępowania egzekucyjnego wobec wyegzekwowania całości należności na adres pełnomocnika wierzyciela.

Na podstawie akt Km 609/11 Sąd ustalił, że pełnomocnik wierzyciela (...) BANK (...) SA (poprzednia nazwa (...) Bank (...) SA) w W. w piśmie z dnia 31.10.2012 r. wniósł o doręczenie postanowienia o zakończeniu postępowania, w związku z wyegzekwowaniem w przedmiotowej sprawie całości należności wskazanych we wniosku egzekucyjnym. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Chełmnie Marcin Robert Gajda postanowieniem z dnia 15.11.2012 r. umorzył postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela art. 825 pkt. 1 kpc i ustalił koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji na kwotę 1468,81 zł, w tym opłata stosunkowa z art. 49 ust. 2 - 988,82 zł i w całości obciążył nimi dłużnika. W uzasadnieniu postanowienia Komornik wskazał, że powyższe koszty zostały zapłacone do kwoty 463,04 zł, w związku z czym do zapłaty przez dłużnika pozostaje 1005,77 zł.

Według Sądu I instancji skarga dłużnika było zasadna.

Art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tj. Dz. U z 2011 r., nr 231 poz. 1376 ze zmianami) powołany przez Komornika jako podstawa ustalenia jednej z opłat stosunkowych stanowi, że w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela oraz na podstawie art. 823 Kodeksu postępowania cywilnego komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Jednakże w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela zgłoszony przed doręczeniem dłużnikowi zawiadomienia wszczęciu egzekucji, komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 1/10 przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 26 czerwca 2012 r. wydanym w sprawie P 13/11, orzekł, że art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, przez to, że w każdym wypadku umorzenia na podstawie art. 823 ustawy z dnia 17 listopada 1964r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) zawieszono wcześniej postępowania egzekucyjnego przewiduje pobieranie od dłużnika opłaty stosunkowej w wysokości nie niższej niż 1/10 wysokości przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r., poz. 759).

Art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych egzekucji jako podstawa ustalenia opłaty stosunkowej w sprawie Km 609/11, w sytuacji, gdy Komornik umorzył postępowanie na podstawie art. 825 pkt. 1 kpc, na wniosek wierzyciela, został powołany prawidłowo. Użyty w treści art. 49 ust. 2 zwrot „wartość świadczenia pozostałego do wyegzekwowania”, od której to wartości komornik winien pobrać 5% opłatę stosunkową, oznacza wartość świadczenia objętego wnioskiem wierzyciela o umorzenie postępowania egzekucyjnego lub świadczenia, którego egzekucja uległa umorzeniu na podstawie art. 823 kpc. Jest to wartość świadczenia, które pozostawałoby do wyegzekwowania, gdyby nie doszło do umorzenia postępowania egzekucyjnego. Nie ma przy tym znaczenia przyczyna, z powodu której wierzyciel zażądał umorzenia postępowania egzekucyjnego. Może nią być na przykład uzyskanie świadczenia bezpośrednio od dłużnika lub potrącenie, gdyby okazało się, że również wierzyciel jest zobowiązany do świadczenia na rzecz dłużnika. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia z dnia 29 października 2009 r. wydanej w sprawie III CZP 82/09 stwierdził, że przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela po zawiadomieniu dłużnika o wszczęciu egzekucji, od świadczenia spełnionego przez dłużnika bezpośrednio wierzycielowi, komornik pobiera opłatę określoną w art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 maja 2007 r. o zmianie ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz niektórych innych ustaw (OSNC 2010/5/67). W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że w znowelizowanym art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach ... utrzymana została reguła, że w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową ustaloną od wartości wyegzekwowanego świadczenia, z zastrzeżeniem jej minimalnej oraz maksymalnej wysokości. Wprowadzono jedynie zróżnicowanie tej opłaty w zależności od zastosowanego sposobu egzekucji, zmniejszając jej wysokość w przypadku świadczeń wyegzekwowanych z rachunku bankowego i z wynagrodzenia za pracę. Z treści powołanego przepisu wynika jednoznacznie, że określone w nim zasady pobierania opłaty stosunkowej i określenia jej wysokości odnoszą się wyłącznie do świadczenia wyegzekwowanego, tj. świadczenia uzyskanego -

według zapatrywania prezentowanego konsekwentnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego - w wyniku realnych działań komornika będących rezultatem efektywnej egzekucji. Z treści art. 49 ust. 2 ustawy nie wynika, aby pobranie opłaty w przypadku umorzenia postępowania na żądanie wierzyciela było uwarunkowane motywami rezygnacji z dalszego prowadzenia egzekucji. Brak powiązania zasadności pobrania opłaty od tej przesłanki harmonizuje z dyspozycją art. 825 pkt 1 in principio kpc, pozostawiającego wierzycielowi pełną swobodę w zakresie rozporządzania postępowaniem egzekucyjnym i - co za tym idzie - wyłączającym możliwość dociekania przez organ egzekucyjny przyczyn żądania umorzenia egzekucji. Sąd Najwyższy wskazał także, że zgodnie z art. 804 kpc organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. W świetle tego unormowania, gdy dłużnik w toku postępowania egzekucyjnego spełni świadczenie do rąk wierzyciela, a ten nie zażąda umorzenia postępowania, organ egzekucyjny zobligowany jest kontynuować egzekucję zgodnie z treścią tytułu wykonawczego. Nieuzasadniony jest zatem wniosek, że świadczenie spełnione przez dłużnika poza postępowaniem egzekucyjnym nie wchodzi w zakres świadczenia pozostałego do wyegzekwowania w rozumieniu art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji. Na podstawie informacji Komornika z dnia 31.12.2012 r. Sąd ustalił, że do wyegzekwowania pozostała kwota 6623,75 zł z tytułu należności głównej. Pełnomocnik wierzyciela wskazał w swym piśmie kwotę 6623,45 zł jednakże mając na uwadze, że wierzyciel wskazywał, że na kwotę tę składają się też odsetki, koszty postępowania i koszty egzekucyjne, Sąd Rejonowy stwierdził, że jest to sprzeczne z art. 1025 kpc, zgodnie z którym z kwoty uzyskanej z egzekucji zaspokaja się w pierwszej kolejności koszty egzekucyjne oraz z art. 1026 § 2 kpc, zgodnie z którym wydzieloną wierzycielowi kwotę zalicza się w pierwszej kolejności na koszty postępowania, następnie na odsetki, a na końcu na sumę dłużną i tak winny być zaliczone kwoty wyegzekwowane w sprawie Km 609/11 należności. Mając to na uwadze Sąd I instancji przyjął jako podstawę do ustalenia opłaty egzekucyjnej z art. 49 ust. 2 kwotę wskazaną przez Komornika. 5 % tej kwoty stanowi 331, 19 zł. Mając to na uwadze oraz wcześniejsze ustalenia Sąd uwzględnił skargę dłużnika i zmienił postanowienie Komornika z dnia 15.11.2013 r., orzekając jak w punkcie I sentencji.

Zgodnie z art. 821 § 1 kpc Sąd Rejonowy może na wniosek zawiesić w całości lub części postępowanie egzekucyjne, jeżeli złożono skargę na czynności komornika lub zażalenie na postanowienie sądu. Zawieszenie postępowania sąd może uzależnić od złożenia przez dłużnika zabezpieczenia. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy nie stwierdził potrzeby zawieszenia postępowania, gdyż zgodnie art. 770¹ kpc tylko prawomocne postanowienie komornika w przedmiocie kosztów podlega wykonaniu po uprawomocnieniu się bez potrzeby zaopatrywania go w klauzulę wykonalności, wobec czego dopóki postanowienie z dnia 15.11.2012 r. nie uprawomocni się nie można od dłużnika egzekwować żadnych kosztów, wobec czego Sąd w punkcie II oddalił wniosek dłużnika o zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania przedmiotowej skargi.

W punkcie III sentencji orzeczenia Sąd Rejonowy mając na uwadze, że na wysokość opłat ustalonych w postanowieniu Komornika z dnia 15.11.2012r. wierzyciel nie miał żadnego wpływu, na podstawie art. 102 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc odstąpił od obciążenia wierzyciela kosztami postępowania skargowego w postaci uiszczonej opłaty sądowej od skargi. Należy nadmienić, że nie ma podstaw, aby kosztami postępowania skargowego obciążać Komornika.

Na powyższe postanowienie zażalenie wniósł komornik wnosząc o jego zmianę w ten sposób, że opłata stosunkowa określona zostanie ustalona w wysokości 15 %. Komornik powtórzył argumenty przywołane w odpowiedzi na skargę oraz odwołał się do postanowienia Sądu Okręgowego w Koszalinie wydanego w sprawie VIII 477/11.

SĄD OKRĘGOWY zważył, co następuje:

Zażalenie wniesione przez komornika nie jest uzasadnione.

Stan faktyczny w sprawie niniejszej był bezsporny i został prawidłowo opisany w uzasadnieniu Sądu I instancji.

Sąd ten w obszernym uzasadnieniu odwołał się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2009 r. wydanej w sprawie III CZP 82/09 (OSNC 2010/5/67) przywołując szczegółowo fragmenty uzasadnienia.

Sąd Okręgowy w całej rozciągłości akceptuje pogląd Sądu Najwyższego wyrażony zarówno w tezie jak i uzasadnieniu uchwały z dnia 29 października 2009 r. Sąd Najwyższy wskazał też w uzasadnieniu przywołanej uchwały że wyniki wykładni językowej, systemowej oraz funkcjonalnej art. 49 ust. 1, 2 i 5 u.k.s.e. nie usprawiedliwiają wniosku, że w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego na żądanie wierzyciela - podyktowane dobrowolną zapłatą egzekwowanej należności - zgłoszone po doręczeniu dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji, nie ma podstaw do pobrania od dłużnika opłaty stosunkowej od spełnionego w ten sposób świadczenia. Przeciwnie, wskazują na to, że w takiej sytuacji od świadczenia spełnionego przez dłużnika bezpośrednio do rąk wierzyciela komornik pobiera opłatę przewidzianą w art. 49 ust. 2 zdanie pierwsze u.k.s.e.

Sąd Okręgowy nie podziela natomiast poglądu Sądu Okręgowego w Koszalinie wyrażonego w postanowieniu z dnia 9 września 2011 r. sygn. akt VII Cz 477/11 gdyż nie uwzględnia on prezentowanego konsekwentnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowiska, że pobranie 15 % czy 8 % opłaty jest pochodną realnych działań komornika będących rezultatem efektywnej egzekucji.

Z tych względów zażalenie jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu na podstawie art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 i 13 § 2kpc.